

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	7Cdo/137/2018
Identifikačné číslo spisu:	1114202205
Dátum vydania rozhodnutia:	11.12.2019
Meno a priezvisko:	JUDr. Elena Siebenstichová
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2019:1114202205.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcu X. K., bývajúceho v X. č. XX, zastúpeného JUDr. Janou Dráčovou, advokátkou, so sídlom v Bratislave, Čajakova č. 7, proti žalovanej Slovenskej republike, za ktorú koná Ministerstvo dopravy, výstavby a regionálneho rozvoja Slovenskej republiky, so sídlom v Bratislave, Nám. Slobody č. 6, o náhradu škody a nemajetkovej ujmy, vedenej na Okresnom súde Bratislava I pod sp. zn. 12C /8/2014, o dovolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave z 30. novembra 2017 sp. zn. 3Co/363/2016, takto

rozhodol:

Dovolanie proti výroku rozsudku Krajského súdu v Bratislave z 30. novembra 2017 sp. zn. 3Co/363/2016, ktorým potvrdil rozsudok Okresného súdu Bratislava I z 1. júna 2016 č. k. 12C/18/2014-253 v časti zamietnutia žaloby o náhradu škody, o d m i e t a.
Žalovanému nepriznáva náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Bratislava I (ďalej len „súd prvej inštancie“) rozsudkom z 1. júna 2016 č. k. 12C/18/2014-253 zamietol žalobu (viackrát menenú), ktorou sa žalobca domáhal zaplatenia náhrady škody vo výške 62 726,20 eur a 10 000 eur titulom nemajetkovej ujmy, ktorá mu bola spôsobená nezákonným rozhodnutím orgánu verejnej moci a nesprávnym úradným postupom podľa zákona č. 514/2003 Z. z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci a o zmene niektorých zákonov (ďalej len „zákon č. 514/2003 Z. z.“). Rozhodol tak po zistení, že žalobca 12. mája 2010 požiadal obec Čečejevce, ako stavebný orgán, o vydanie stavebného povolenia na stavbu rodinného domu na pozemku parcela č. 1242/53, 1242/98, 1242/99, 1242/100 v katastrálnom území E.. Obec Čečejevce o žiadosti žalobcu o vydanie stavebného povolenia na stavbu rodinného domu v merite veci nerozhodla. Žalobca za nezákonné rozhodnutie, ktorým mu vznikla škoda a nemajetková ujma označil rozhodnutie stavebného úradu zo dňa 15. novembra 2012, ktorým stavebné konanie prerušil, toto bolo zrušené rozhodnutím Obvodného úradu Košice č. ObU-KE-OVBP2-2013/00571 zo dňa 24. júla 2013 po proteste prokurátora; týmto rozhodnutím bola obci Čečejevce uložená povinnosť pokračovať v novom konaní vo veci žiadosti žalobcu o vydanie stavebného povolenia na stavbu rodinného domu na pozemku katastrálne územie E.. Keďže žalobcom označené nezákonné rozhodnutie bolo zrušené pre nezákonnosť,

bola splnená jedna z troch podmienok pre úspešné uplatňovanie práva na náhradu škody a nemajetkovej ujmy podľa zákona č. 514/2003 Z. z. Napriek tomu, že § 49 Správneho poriadku určuje lehoty na vydanie rozhodnutia, obec Čečejevce o žiadosti žalobcu o vydanie stavebného povolenia na stavbu rodinného domu z 12. mája 2010 doposiaľ nerozhodla. Vzhľadom na to, že obec Čečejevce ako stavebný orgán, nevydala rozhodnutie v zákonom stanovenej lehote, mal súd prvej inštancie za to, že došlo z jej strany podľa § 9 ods. 1 zákona č. 514/2003 Z. z. aj k nesprávnemu úradnému postupu. Bola teda splnená jedna z troch podmienok pre úspešné uplatňovanie práva na náhradu škody a nemajetkovej ujmy podľa zákona č. 514/2003 Z. z.

1.1. Súd prvej inštancie následne skúmal splnenie ďalších dvoch podmienok pre úspešné uplatnenie práva na náhradu škody, resp. nemajetkovej ujmy podľa zákona č. 514/2003 Z. z., t. j. či žalobcovi vznikla škoda resp. nemajetková ujma nezákonným rozhodnutím a nesprávnym úradným postupom obce Čečejevce a či existuje príčinná súvislosť medzi vzniknutou škodou resp. nemajetkovou ujmovou a preukázaným nezákonným rozhodnutím resp. nesprávnym úradným postupom. Žalobca tvrdil, že mu vznikla škoda úhradou cestovných nákladov v období, keď musel cestovať za prácou z obce Moldava nad Bodvou a Janík od 1.1.2011 do 20.4.2016 (od 1.1.2011 do 31.10.2012 z obce Moldava nad Bodvou a od 1.11.2012 do 20.4.2016 z obce Janík) a tieto cestovné náklady vyčíslil vo výške 2 622,24 eur. Podľa názoru súdu uvedené cestovné náklady nie sú škodou, ale ide o bežné náklady žalobcu spojené s cestovaním, ktoré nie sú v príčinnej súvislosti s preukázaným nezákonným rozhodnutím obce Čečejevce ani s nesprávnym úradným postupom obce v stavebnom konaní o vydanie stavebného povolenia na stavbu rodinného domu žalobcu. Zároveň poukázal aj na to, že sám žalobca v konaní uviedol, že rodinný dom, na vydanie ktorého žiadal stavebné povolenie, chcel a chce prenajímať, to znamená, že sám by zostal bývať v obci Janík a náklady na cestu za prácou by sa nezmenili.

1.2. Žalobca sa ďalej domáhal náhrady škody, ktorá mu vznikla platením nájomného za obdobie od predpokladaného dokončenia domu (k 1.1.2011) do presťahovania sa do vlastného domu v Janíku od 01/2011 do 10/2012 vo výške 7 045,44 eur. Výsluchom svedkyne Q., matky žalobcu, mal súd ale za preukázané, že žalobca odišiel bývať do nájmu po tom, ako pre vady predal vlastný rodinný dom v Čečejevciach a byť v Moldave nad Bodvou z dôvodu, že v okolí mal za susedov neprispôsobivých spoluobčanov. Z listu vlastníctva č. 204 katastrálne územie X. vyplynulo, že žalobca s manželkou je vlastníkom rodinného domu v obci Janík od 31. mája 2012. Podľa názoru súdu aj v tomto prípade nejde o škodu, ale o náklady žalobcu spojené s bývaním, ktoré nie sú v príčinnej súvislosti s preukázaným nezákonným rozhodnutím obce Čečejevce ani s jej nesprávnym úradným postupom.

1.3. Pokiaľ ide o žalobcu tvrdil, že mu vznikla škoda na stavebnom materiáli vo výške 3 973 eur (rezivo na strechu zakúpené za 3 390 eur, predané so stratou 1 300 eur a porobetónové tvárnice zakúpené za 13 583 eur, predané so stratou 2 583 eur), súd dospel k názoru, že ani táto škoda nie je v príčinnej súvislosti s preukázaným nezákonným rozhodnutím obce Čečejevce ani s jej nesprávnym úradným postupom. Poukázal na to, že žalobca podľa predložených listinných dôkazov (dodací list z 14.7.2008 a faktúry spoločnosti ALFAIMPEX s.r.o. z 26.10.2009), zakúpil stavebné ihličnaté rezivo v množstve 8,70 m3 v cene 54 353,50 Sk a 1 968 ks pr. tvárnice ytong Lambda 350 v cene 13 583,13 eur ešte pred podaním žiadosti o vydanie stavebného povolenia na stavbu rodinného domu žalobcu z 12. mája 2010.

1.4. Pokiaľ žalobca tvrdil, že mu vznikla škoda navýšením rozpočtu stavby vo výške 13 193,20 eur, túto súd považoval za škodu hypotetickú, t. j. nie skutočnú škodu. Mal za to, že takto uplatnený nárok na náhradu škody nemá oporu v súdnej praxi, podľa ktorej sa za skutočnú škodu pokladá majetková ujma vyjadriteľná v peniazoch, ktorá spočíva v zmenšení (úbytku, prípadne strate, zničení) existujúceho majetku poškodeného a predstavuje majetkové hodnoty, ktoré bolo treba vynaložiť na to, aby sa vec uviedla do predošlého stavu resp., aby sa v peniazoch vyvážili dôsledky vyplývajúce z toho, že navrátenie do predošlého stavu nebolo možné alebo účelné.

1.5. Za hypotetický (a taktiež nemajúci oporu v súdnej praxi) považoval aj ušlý zisk za nájom nového domu od predpokladaného termínu dokončenia stavby v januári 2011 do 20. apríla 2016 vo výške 560 eur mesačne, z titulu nájomného zisteného podľa cenovej mapy nehnuteľností v SR, t. j. spolu vo výške 35 560 eur. V tejto súvislosti poukázal na uznesenie Najvyššieho súdu SR z 28. apríla 2010 sp. zn. 4Cdo/319/2008, podľa ktorého ušlý zisk je ujmovou spočívajúcou v tom, že u poškodeného nedošlo v dôsledku škodovej udalosti k rozmnoženiu majetkových hodnôt, hoci sa to s ohľadom na pravidelný beh vecí dalo očakávať; ušlý zisk sa neprejavuje zmenšením majetku poškodeného (úbytkom aktivít ako je to u skutočnej škody), ale stratou očakávaného prínosu (výnosu). Nestačí pritom iba pravdepodobnosť

rozmnoženia majetku, lebo musí byť naisto postavené, že pri pravidelnom behu vecí (nebyť protiprávneho konania škodcu alebo škodovej udalosti) mohol poškodený dôvodne očakávať zväčšenie svojho majetku, ku ktorému nedošlo práve v dôsledku konania škodcu.

1.6. Vzhľadom na uvedené dospel súd prvej inštancie k záveru, že v konaní neboli preukázané podmienky vzniku škody a príčinná súvislosť medzi škodou a nezákonným rozhodnutím resp. nesprávnym úradným postupom, potrebné pre úspešné uplatňovanie práva na náhradu škody podľa zákona č. 514/2003 Z. z. Pre nespĺnenie všetkých kumulatívnych podmienok pre priznanie nároku na náhradu škody z titulu nezákonného rozhodnutia resp. nesprávneho úradného postupu žalobu s poukazom na § 3 ods. 1, ods. 2, § 4 ods. 1 písm. d), § 6 ods. 1, § 9 ods. 1, ods. 4, § 17 ods. 1, ods. 2, ods. 3 zákona č. 514/2003 Z. z. žalobu zamietol.

1.7. Keďže súd zamietol žalobu žalobcu o náhradu škody z titulu nezákonného rozhodnutia, resp. nesprávneho úradného postupu, zamietol aj žalobu o zaplatenie nemajetkovej ujmy vo výške 10 000 eur, pretože táto sa podľa § 17 ods. 2 zákona č. 514/2003 Z. z. uhrádza v peniazoch len v prípade, ak nie je dostatočným zadosťučinením iba samostatné konštatovanie porušenia práva a ak ju nie je možné napraviť inak. V danom prípade je možné škodu z titulu nezákonného rozhodnutia a nesprávneho úradného postupu napraviť inak, a to vydaním stavebného povolenia na stavbu rodinného domu na pozemku v katastrálnom území E. v správnom konaní, o ktorého vydanie má žalobca naďalej záujem a o ktorom stavebný orgán obce Čechajovce stále nerozhodol, napriek povinnosti uloženej mu rozhodnutím Obvodného úradu Košice č. ObU-KE-OVBP2-2013/00571 zo dňa 24. júla 2013. Navyše mal za to, že žalobca v konaní nepreukázal závažné následky, ktoré mu v zmysle § 17 ods. 3 zákona č. 514/2003 Z. z. vznikli v spoločenskom uplatnení, a ktoré by odôvodňovali priznanie nemajetkovej ujmy. O trovách konania rozhodol v zmysle § 142 ods. 1 O.s.p. podľa zásady úspešnosti a úspešnému žalovanému náhradu trov konania nepriznal, pretože mu žiadne trovy nevznikli.

Krajský súd v Bratislave (ďalej len „odvolací súd“) na odvolanie žalobcu proti výroku rozsudku súdu prvej inštancie, ktorým žalobu zamietol, rozsudkom z 30. novembra 2017 sp. zn. 3Co/363/2016 I. napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie v časti zamietnutia náhrady škody potvrdil, II. v časti zamietnutia náhrady nemajetkovej ujmy napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie zrušil a vec v tejto časti vrátil na ďalšie konanie. Potvrdzujúci výrok odôvodnil vecnou správnosťou skutkových a právnych záverov súdu prvej inštancie. Na zdôraznenie správnosti napadnutého rozsudku odvolací súd uviedol, že súd prvej inštancie v preskúmvanej veci v časti náhrady skutočnej škody a ušlého zisku vykonal náležité dokazovanie potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností pre posúdenie dôvodnosti žaloby. Zhodnotením výsledkov vykonaného dokazovania v súlade s § 132 O.s.p., účinným v čase rozhodovania súdu prvej inštancie dospel k správnym skutkovým záverom a na ich základe vyvodil aj správne právne závery o nedôvodnosti žaloby v tejto časti.

2. Odvolací súd zdôraznil, že predpokladom zodpovednosti za škodu podľa Občianskeho zákonníka je vzťah príčinnej súvislosti medzi škodou a protiprávnym konaním, resp. nezákonným rozhodnutím alebo nesprávnym úradným postupom v zmysle zák. č. 514/2003 Z. z. (§ 25 ods. 1 zák. č. 514/2003 Z. z.). Všeobecne platí, že o vzťah príčinnej súvislosti medzi protiprávnym úkonom (resp. právne relevantnou škodovou udalosťou) ide v situáciách, ak vznikla škoda následkom protiprávneho úkonu, čo znamená, že protiprávny úkon a škoda sú vo vzájomnom pomere príčiny a následku. Len ak je preukázané, že nebyť protiprávneho úkonu, ku škode by nedošlo, je táto podmienka vo svojej podstate splnená, teda príčinou vzniku škody môže byť len tá okolnosť, bez existencie ktorej by škodový následok nevznikol. Pritom zistenie existencie príčinnej súvislosti medzi vznikom škody a protiprávnym úkonom je otázkou skutkovou, avšak právnym posúdením je otázka určenia týchto právnych skutočností, medzi ktorými je treba vzťah príčinnej súvislosti zisťovať. O vzťah príčinnej súvislosti ide vtedy, ak vznikla konkrétna majetková ujma následkom konkrétneho protiprávneho úkonu škodcu; príčinou vzniku škody môže byť také protiprávne jednanie, bez ktorého by škodový následok nevznikol. Nemusi síce ísť o príčinu jedinú, ale i len o jednu z príčin, ktorá sa podieľa na nepriaznivom následku, o ktorého odškodnenie ide, avšak musí ísť o príčinu podstatnú. Ak je viacej príčin, ktoré pôsobia súbežne a následne, je pre existenciu príčinnej súvislosti nevyhnutné, aby reťazec postupne nastupujúcich príčin a následkov bol vo vzťahu k vzniku škody natoľko prepojený, že už z pôsobenia prvej príčiny možno dôvodne vyvodzovať vecnú súvislosť so vznikom škodového následku.

2.1. Odvolací súd sa stotožnil so správnym záverom súdu prvej inštancie o nedostatku príčinnej

súvislosti medzi nezákonným rozhodnutím Obecného úradu v Čečejovciach z 15.11.2012 č. 147/2010-4, ktoré podľa žalobcu bolo podkladom pre uplatnenie tohto nároku a ani nesprávnym úradným postupom v predmetnom stavebnom konaní a škodou - nákladmi na cestovanie do zamestnania. Vychádzal pritom zo skutkových zistení súdu prvej inštancie, že žalobca ešte v roku 2007 (zmluvou z 6.decembra 2007) predal svoj rodinný dom v Čečejovciach a presťahoval sa do Moldavy nad Bodvou a neskôr do obce Janík a stavebné konanie, v ktorom bolo vydané nezákonné rozhodnutie a došlo k nesprávnemu úradnému postupu bolo začaté až v roku 2010 (na jeho žiadosť z 12.mája 2010). Aj odvolací súd považoval uvedené skutkové zistenia za rozhodujúce a záver, že cestovanie žalobcu do zamestnania z obce vzdialenejšej ako sú Čečejovce, nebolo zapríčinené nezákonným rozhodnutím a nesprávnym úradným postupom obecného úradu v danom stavebnom konaní, za správny. Ak sa žalobca rozhodol pre bývanie v obci Janík ešte pred začatím predmetného stavebného konania, nemožno považovať náklady na cestu do zamestnania za dôsledok skutočnosti, ktorá sa stala neskôr a úvahy o tom, že ak by od 1. januára 2011 býval v novopostavenom dome v Čečejovciach a ušetril by náklady za cestu do zamestnania z obce Janík, nepostačujú na uloženie povinnosti na ich náhradu podľa ustanovení zák. č. 514/2003 Z.z.

2.2. Z hľadiska naplnenia predpokladu príčinnej súvislosti nepostačuje len všeobecná úvaha o možných následkoch nezákonného rozhodnutia a nesprávneho úradného postupu, ani pripustenie možnosti vzniku škody v dôsledku týchto skutočností, ale príčinná súvislosť musí byť naisto zistená, čo v danom prípade podľa výsledkov vykonaného dokazovania nebola. Tieto závery považoval odvolací súd za opodstatnené aj pre rozhodovanie o ostatných nárokoch žalobcu na náhradu škody (náhrada nájomného za byt v Moldave nad Bodvou za dobu od januára do októbra 2012, náhrada straty spôsobenej predajom stavebného materiálu, náhrada zvýšených nákladov na stavbu rodinného domu v porovnaní s rokom 2010) a ušlého zisku za prenájom rodinného domu, ktorý mal byť postavený.

2.3. V časti ohľadom náhrady nemajetkovej ujmy, v ktorej súd prvej inštancie žalobu zamietol s poukazom na ustanovenie § 17 ods. 2 zák. č. 514/2003 Z. z. s konštatovaním, že v danom prípade je možné škodu z titulu nezákonného rozhodnutia a nesprávneho úradného postupu napraviť vydaním stavebného povolenia, o ktoré má žalobca naďalej záujem a o ktorom stavebný úrad stále nerozhodol (hoci mu to uložil nadriadený orgán rozhodnutím z 24.7.2013) a tiež z dôvodu, že žalobca nepreukázal závažné následky z týchto skutočností v jeho spoločenskom uplatnení, odvolací súd zrušil v tejto časti rozsudok súdu prvej inštancie a vec mu vrátil na ďalšie konanie z dôvodov podrobne uvedených v tomto rozhodnutí odvolacieho súdu.

3. Proti potvrdzujúcemu výroku rozsudku odvolacieho súdu žalobca podal dovolanie z dôvodu, že „súd nesprávne interpretoval zákon č. 514/2003 Z. z. a zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne práve závery a právna otázka týkajúca sa právnej argumentácie ešte nebola dovolacím súdom v rozhodovacej praxi vyriešená“. Poukázal na to, že z odôvodnení rozhodnutí súdov oboch inštancií vyplýva, že sa s relevantným právnym názorom neodvolávali na iné rozhodnutia s obdobnou problematikou, okrem odvolania sa na uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 28. apríla 2010 sp. zn. 4Cdo/319/2008, pričom v tejto súvislosti poukázal na vymedzenie „ustálenej rozhodovacej praxe v rozhodnutí najvyššieho súdu sp. zn. 3Cdo/6/2017. Mal za to, že napriek všeobecnej zásade obsiahnutej v rozhodnutí sp. zn. 4Cdo/319/2008, nie je možné bez ďalšieho uvažovať o tom, že toto rozhodnutie možno považovať za ustálenú judikatúru k prebiehajúcemu konaniu.

3.1. Dovolateľ považoval za nesprávny právny záver súdov, o absencii príčinnej súvislosti medzi škodou a existenciou nezákonného rozhodnutia a nesprávneho úradného postupu v tých prípadoch, kde súd pripúšťa vznik škody. Zdôraznil, že jeho očakávanie, že dôjde k vydaniu stavebného povolenia, bolo legitímnym, keďže splnil všetky podmienky na jeho vydanie a predložil všetky potrebné podklady. V zmysle stavebného zákona ide o jednoduchú stavbu rodinného domu typu bungalov, na vlastnom pozemku pripojenom už ku všetkým inžinierskym sieťam v obci, financovanie mal zabezpečené z predaja rodinného domu, ktorý predtým vlastnil. Opätovne uvádzal, že býva v obci Janík a nie v Čečejovciach z dôvodu, že v Čečejovciach nebolo možné získať adekvátne ubytovanie a po dlhotrvajúcich prieťahoch v stavebnom konaní, t. j. trvajúcom nesprávnom úradnom postupe bol nútený riešiť bytovú situáciu a to kúpou lacnejšej nehnuteľnosti v blízkej lokalite a to v roku 2012 kúpou nehnuteľnosti v obci Janík. V tom čase by už pri riadnom a pravidelnom behu vecí mal po stavebnom povolení dom postavený a skolaudovaný. Jeho bývanie v prenájme v Moldave nad Bodvou pri riadnom

behu vecí malo byť skončené koncom roku 2010. Od očakávaného užívania rodinného domu, ktorý mal byť užívateľschopný od konca roku 2010, náklady spojené s bývaním v prenajatom byte do doby presťahovania sa do vlastného domu v Janíkoch, ako aj náklady na cestovanie navyše (benzín) znížili jeho majetok v dôsledku toho, že mu bolo zamedzené postupom obce v stavbe, ktorá by vylúčila nutnosť uhrádzať zvýšené náklady. Išlo o prostriedky, o ktoré sa zmenšil majetok žalobcu práve v dôsledku nesprávneho úradného postupu obce. Trval na tom, že tu ide o skutočnú škodu a nie len bežné náklady, ako nesprávne vyhodnotili súdy vo svojich rozhodnutiach. Keďže nemohol predpokladať, ako súd vyhodnotí dobu, od ktorej by mohol byť plánovaný rodinný dom postavený a skolaudovaný, preto si z opatrnosti uplatnil náhradu škody z cestovania až do neskoršej doby.

3.2. Dovolateľ trval na tom, že škodou je aj rozdiel nákupnej a predajnej ceny materiálu, ktorý zaobstaral na stavbu aj pred začatím stavebného konania, čo súviselo s prípravou na samotný proces stavby po vydaní stavebného povolenia bez časového sklzu. Ak by bolo stavebné konanie ukončené vydaním stavebného povolenia v lehotách podľa stavebného zákona, bol by predmetný materiál sa na stavbu použil. Preto rozdiel nákupnej a predajnej ceny stavebného materiálu je škodou; ide o zníženie majetku vyjadriteľné v peniazoch a k jeho zníženiu došlo práve v súvislosti s nezákonným rozhodnutím a nesprávnym úradným postupom a neochotou obce vôbec vo veci samej rozhodnúť. Preto je právny záver o absencii príčinnej súvislosti škody s nezákonným rozhodnutím alebo nesprávnym úradným postupom v dôsledku predčasnosti nesprávnym právnym posúdením veci.

3.3. Pokiaľ ide o predpokladané vynútené náklady (ktoré mali vzniknúť navýšením pôvodného rozpočtu stavby) dovolateľ uviedol, že si uvedomuje, že ide o predčasný nárok, predpokladal však, že do skončenia súdneho konania už bude stavba stát a tieto náklady budú aspoň z hľadiska základu nároku v konaní vyjasnené. Pojem hypotetická škoda však nie je namieste a považuje ho tiež za nesprávne právne posúdenie.

3.4. Nesprávnym právnym posúdením je aj použitie pojmu odvolacím súdom „hypotetický a pravdepodobný „zisk“. Zopakoval svoje tvrdenia, že pri riadnom behu vecí by bol dom postavený a skolaudovaný do konca roku 2010. Z jeho strany nenastala v priebehu roku 2010 žiadna udalosť, ktorá by stavbu spomalila. K postaveniu rodinného domu nedošlo výlučne z dôvodu nemožnosti stavať pre absenciu riadneho správneho postupu obce a tým stavebného povolenia.

3.5. Dovolateľ zastáva názor, že skutkové vyhodnotenie súdu, že jeho nároky nemožno posúdiť ako škodu, a že neexistuje ani príčinná súvislosť medzi škodou a nezákonným rozhodnutím a nesprávnym úradným postupom, je nesprávnym právnym posúdením veci a toto je v rozpore s vykonaným dokazovaním. V obdobných prípadoch k tomu nie je publikovaná záväzná judikatúra na voľne dostupných stránkach NS SR, ani Ministerstva spravodlivosti SR. Pokiaľ v odvolaní poukázal aj na rozhodovanie v súvislosti s uplatňovanými nárokmi na náhradu škody v iných konaniach a rozhodnutiach súdov, napr. rozhodnutia Najvyššieho súdu SR z 28. apríla 2010 sp. zn. 4Cdo/319/2008, nešlo o rovnaký prípad a nešlo ani o objektívnu zodpovednosť podľa zák. 514/2003 Z. z. Aj keď sa stotožňuje s výkladom obsiahnutým v uznesení NS SR z 27. septembra 2012 sp. zn. 7MCdo/16/2011, nestotožňuje sa so skutočnosťou, že tak ako daň, by sa mal posudzovať aj ním uplatnený nárok na náhradu škody. Ďalej uviedol, že sa dá len súhlasiť s dôvodmi a výkladom v konštantnej judikatúre súdov k príčinnej súvislosti, podľa ktorej „otázka príčinnej súvislosti nie je otázkou právnou, ide o skutkovú otázku, ktorá môže byť riešená len v konkrétnych súvislostiach. Dodal, že nie sú mu známe iné rozhodnutia najvyššej súdnej autority, ktorý by z hľadiska súčasnej platnej právnej úpravy v zmysle zák. 514/2003 Z. z. mohli byť považované za ustálenú judikatúru najvyššieho súdu v obdobnom prípade ako je posudzovaná vec. Dôvodom, prečo uplatňuje nároky spoločne bez rozlíšenia nárokov za nezákonné rozhodnutie a nesprávny úradný postup je skutočnosť, že tak nezákonné rozhodnutie ako aj samotná nečinnosť v ich kontinuite boli z jeho strany hodnotené ako procesná pasivita, ktorá viedla k celkovému nesprávnemu úradnému postupu zakladajúcemu nároky na náhradu škody. Je ťažké z jeho strany posúdiť rozlíšenie jednotlivých nárokov za nezákonné rozhodnutia od nesprávneho úradného postupu. Už prvé rozhodnutie vo veci samej (v stavebnom konaní) bolo nezákonné, čo žalobca hodnotil vo svojich dôsledkoch ako nečinnosť a tým nesprávny úradný postup. Poukázal na to, že súdy nesprávne právne vyhodnotili skutkové zistenia a zaujali nesprávny právny názor. Trval na tom, že škoda aj príčinná súvislosť je preukázaná, nesprávny úradný postup a nezákonné rozhodnutie sú spoločne tými príčinami, ktoré zavinili všetky v konaní uplatnené nároky. Z uvedených dôvodov žiadal zrušiť napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu v časti, v ktorej potvrdil rozsudok súdu prvej inštancie.

4. Žalovaný vo vyjadrení k dovolaniu uviedol, že sa stotožňuje s právnym názorom odvolacieho súdu v časti, ktorým odvolací súd potvrdil rozsudok súdu prvej inštancie a navrhol dovolanie ako neprípustné odmietnuť; v prípade ak by dovolací súd posúdil dovolanie ako prípustné, navrhol dovolanie ako nedôvodné zamietnuť. Podľa žalovaného je potrebné skúmať prípustnosť dovolania žalobcu výlučne len podľa § 421 písm. b/ CSP. Nesúhlasil s názorom dovolateľa, že v pozitívnom práve chýbajú ustanovenia, akým spôsobom je možné dospieť k výške škody tam, kde ju nie je možné priamo zistiť, pričom poukázal na rozhodnutia najvyššieho súdu, ktoré sa zaoberajú obdobnou problematikou a relevantným právnym názorom (pritom nie je podstatné, či sú alebo nie sú uvedené v napadnutom rozsudku odvolacieho súdu), nielen čo sa týka právnej otázky ušlého zisku : uznesenie Najvyššieho súdu SR z 28. apríla 2010 sp. zn. 4Cdo/319/2008, sp. zn. 5Cdo/195/2015. Aj čo sa týka právnej otázky skutočnej škody existuje široká judikatúra, napr. uznesenie z 21. decembra 2009 sp. zn. 4MCdo/23/2008, uznesenie z 27. septembra 2011 sp. zn. 7MCdo/16/2011. Aj právna otázka ohľadom namietanej príčinnej súvislosti medzi nesprávnym úradným postupom, resp. nezákonným rozhodnutím a namietanou škodou je obsiahnutá v ustálenej judikatúre odvolacieho súdu (napr. rozsudok Najvyššieho súdu SR z 30. júna 2010 sp. zn. 5Cdo/126/2009). Podľa žalovaného, nielen podmienka vzniku škody nie je v danom prípade splnená, ale aj medzi namietaným nesprávnym úradným postupom, resp. nezákonným rozhodnutím a uplatňovanou škodou neexistuje príčinná súvislosť, ako podmienka priznania náhrady škody podľa zákona č. 514/2003 Z. z. Žalovaný namietal celkový vznik škody ako takej, pretože podľa jeho názoru žalobcovi reálne žiadna škoda (ani skutočná škoda, ani ušlý zisk) nevznikla.

5. Žalobca v duplike zaujal stanoviská k jednotlivým rozhodnutiam, na ktoré poukázal vo vyjadrení k dovolaniu žalovaný a uviedol, že judikatúra uvádzaná žalovaným nie je v plnej miere použiteľná na uplatnené a posudzované nároky. Príčinná súvislosť je podľa neho nepochybná. Pokiaľ by obec ako stavebný orgán konala v súlade so zákonom, pri splnení podmienok zo strany stavebníka nemala možnosť nevydať kladné rozhodnutie. Predložil všetky podklady pre rozhodnutie a jediné, pre čo obec konanie prerušila, bolo nezákonné viazanie konania na vyriešenie predbežnej otázky, ktorá so stavebným konaním nesúvisela. Ako stavebník mal všetko na stavbu prichystané, vrátane finančného krytia a už aj časti materiálu. Od roku 2010 nie je stále vo veci rozhodnuté.

6. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana zastúpená v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 CSP), v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), skúmal prípustnosť dovolania bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP). Dospel k záveru, že dovolanie treba odmietnuť. Na stručné odôvodnenie (§ 451 ods. 3 veta prvá CSP) dovolací súd uvádza nasledovné:

7. Dovolanie je mimoriadny opravný prostriedok. Mimoriadnej povahe dovolania zodpovedá aj právna úprava prípustnosti dovolania. V zmysle § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, (len) ak to zákon pripúšťa. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 CSP.

8. Obsahom základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky je poskytnúť uplatňovanému právu súdnu ochranu, avšak len za predpokladu, že sú splnené procesné podmienky súdneho konania. (I. ÚS 80/09, II. ÚS 79/08, IV. ÚS 476/2012). Dovolací súd preto pristupuje k podanému dovolaniu tak, že najskôr skúma, či je procesne prípustné; k posúdeniu opodstatnenosti dovolania (t.j. posúdeniu, či je v ňom opodstatnene uplatnený dovolací dôvod) sa dovolací súd dostáva len v prípade prijatia záveru, že dovolanie je prípustné. Dovolanie je prípustné, ak jeho prípustnosť vyplýva z ustanovenia § 420 CSP alebo § 421 CSP. Dôvody zakladajúce prípustnosť dovolania treba dôsledne odlišovať od dôvodov, ktoré zakladajú opodstatnenosť dovolania. Opodstatnené (dôvodné) je také prípustné dovolanie, v ktorom je oprávnené uplatnený dovolací dôvod. Dovolacím dôvodom je nesprávnosť vytýkaná v dovolaní (porovnaj § 428 CSP). V prípade dovolania prípustného podľa § 420 CSP je dovolacím dôvodom procesná vada zmätočnosti uvedená v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP); v prípade dovolania, ktoré je prípustné podľa § 421 ods. 1 CSP je dovolacím dôvodom nesprávne právne posúdenie veci (§ 432 ods. 1 CSP).

9. Dovolateľ odôvodnil svoje dovolanie nesprávnym právnym posúdením veci v zmysle § 421 ods. 1 CSP. Z obsahu dovolania (§ 124 ods. 1 CSP) je zrejmé, že dovolateľ vyvodzuje prípustnosť dovolania z § 421 ods. 1 písm. b/ CSP.

10. Podľa § 421 ods. 1 CSP je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, a/ pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu, b/ ktorá v rozhodovacej praxi odvolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo c/ je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

10.1. Pre všetky tri procesné situácie, v ktorých § 421 ods. 1 CSP pripúšťa dovolanie, má mimoriadny význam obsah pojmu „právna otázka“ a to, ako dovolateľ túto otázku zadefinuje a špecifikuje v dovolaní. Otázkou relevantnou z hľadiska § 421 ods. 1 CSP môže byť len otázka právna (nie skutková otázka); môže ísť pritom tak o otázku hmotnoprávnou, ako aj procesnoprávnou. V prípade dovolania podaného v zmysle tohto ustanovenia je (procesnou) povinnosťou dovolateľa vysvetliť v dovolaní, o ktorú z možností uvedených v § 421 ods. 1 písm. a/ až c/ CSP ide, teda z čoho vyvodzuje prípustnosť dovolania (porovnaj napríklad 1Cdo/126/2017, 1Cdo/206/2017, 1Cdo/208/2016, 2Cdo/203/2016, 3Cdo/235/2016, 3Cdo/132/2017, 4Cdo/14/2017, 4Cdo/89/2017, 4Cdo/207/2017, 7Cdo/20/2017, 8Cdo/186/2016, 8Cdo/78/2017, 8Cdo/221/2017).

11. Podľa § 421 ods. 1 písm. b/ CSP je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, ktorá v rozhodovacej praxi odvolacieho súdu ešte nebola vyriešená. Relevanciu podľa tohto ustanovenia má len právna (nie skutková) otázka, na ktorej spočívalo rozhodnutie odvolacieho súdu. Musí ísť pritom o takú právnu otázku, ktorá bola podľa názoru dovolateľa odvolacím súdom vyriešená nesprávne (porovnaj § 432 ods. 1 CSP) a pri ktorej - s prihliadnutím na individuálne okolnosti veci (prípadu) - zároveň platí, že ak by bola vyriešená správne, súdy by nevyhnutne rozhodli inak, pre dovolateľa priaznivejším spôsobom.

12. V danom spore sa žalobca domáhal náhrady škody, ktorá mu podľa jeho tvrdenia vznikla v dôsledku nezákonného rozhodnutia a nesprávneho úradného postupu orgánu verejnej moci - stavebného úradu v zmysle zák.č. 514/2003 Z.z.. Konkrétne uvádza, že „odvolací súd nesprávne interpretoval zákon č. 514/2003 Z.z. a zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery a právna otázka týkajúca sa právnej argumentácie ešte nebola dovolacím súdom v rozhodovacej praxi vyriešená“. Dovolateľ namieta nesprávny „právny“ záver súdov nižších inštancií, ktoré považujú za nepreukázanú žalobcovom tvrdenú škodu a aj tam, kde pripúšťajú vznik škody, uvádzajú, že absentuje príčinná súvislosť medzi škodou a existenciou nezákonného rozhodnutia a nesprávneho úradného postupu. Žalobca v dovolaní k jednotlivým nárokom na náhradu škody uvádza, že skutkové vyhodnotenie súdu a záver súdu, že tieto jednotlivé nároky nemožno posúdiť ako škodu a že neexistuje ani príčinná súvislosť medzi škodou a nezákonným rozhodnutím a nesprávnym úradným postupom stavebného úradu, je nesprávnym právnym posúdením veci a je v rozpore s vykonaným dokazovaním.

13. V danom prípade z obsahu spisu vyplýva, že súdy na základe výsledkov vykonaného dokazovania dospeli k záveru, že žalobca nepreukázal, že mu vznikla ním uvádzaná škoda z nezákonného rozhodnutia alebo nesprávneho úradného postupu. Súd prvej inštancie, skutkové zistenia ktorého považoval za úplné a správne aj odvolací súd, vychádzal z toho, že žalobcom uplatnené nároky nepredstavujú škodu, ktorá je v príčinnej súvislosti s nezákonným rozhodnutím obce o prerušení konania o vydanie stavebného povolenia a nesprávnym úradným postupom obce v súvislosti s nevydaním stavebného povolenia.

14. Dovolací súd k tomu uvádza, že ak súd na základe výsledkov dokazovania zisťuje, či došlo k majetkovej ujme (škode) strany sporu, tak rieši skutkové otázky. Výsledkom tejto činnosti súdu sú skutkové zistenia a z nich vyvedené skutkové (teda nie právne) závery súdu. Hodnotiaci skutkový záver súdu, ktorý tvorí podstatu tohto výsledku, nepredstavuje právne posúdenie. Tento skutkový záver súdov nemožno v dovolacom konaní úspešne spochybniť, keďže dovolací súd je viazaný skutkovým stavom tak, ako ho zistil odvolací súd (§ 442 CSP), a to aj vtedy, keď je v dovolaní spochybňovaný aj skutkový stav zistený odvolacím súdom. Najvyšší súd preto v danom dovolacom konaní vychádzal zo skutkového

zistenia súdov nižších inšancií, že žalobcovi nevznikla ním tvrdená škoda.

15. Odvolací súd nezostal len pri uvedenom skutkovom závere, že žalobca nepreukázal ním tvrdenú škodu, ale pristúpil aj k posudzovaniu ďalšieho predpokladu pre vznik zodpovednosti štátu za škodu z titulu nezákonného rozhodnutia a nesprávneho úradného postupu v zmysle zák. č. 514/2003 Z.z.), a to otázky príčinnej súvislosti medzi škodou (ktorá preukázaná nebola) a nezákonným rozhodnutím a nesprávnym úradným postupom a dospel k záveru o nesplnení aj tohto predpokladu vzniku zodpovednosti štátu za škodu v zmysle uvedeného zákona.

16. Žalobca aj keď v dovolaní uvádza, že súhlasí so zisteným skutkovým stavom súdov nižších stupňov, z obsahu jeho dovolania ale nepochybne vyplýva, že namieta správnosť záveru odvolacieho súdu, že neboli preukázané uplatnené nároky pokiaľ ide o náhradu škody a príčinná súvislosť medzi vzniknutou škodou a nezákonným rozhodnutím a nesprávnym úradným postupom. Z uvedeného je zrejmé, že namieta správnosť skutkových zistení súdov ako výsledok hodnotenia dôkazov a z nich vyplývajúci skutkový záver. Nesprávne zistenie skutkového stavu ale nezakladá prípustnosť dovolania a nie je relevantným dovolacím dôvodom. Dovolací súd nie je oprávnený prehodnocovať skutkové závery odvolacieho súdu, lebo je viazaný skutkovým stavom tak, ako ho zistil odvolací súd (§ 442 CSP). Len samostatné spochybňovanie správnosti skutkových zistení a vyhodnotenia dôkazov súdom, ako i sama polemika s rozhodnutím odvolacieho súdu, či kritika jeho prístupu zvoleného pri právnom posudzovaní veci, významovo nezodpovedajú kritériu vedenému v § 421 ods.1 písm. b/ CSP a § 432 ods. 2 CSP).

17. Nakoľko dovolací súd pri rozhodovaní vychádza len z dôvodov uplatnených a naformulovaných dovolateľom, ktorými je viazaný (§ 440 CSP), dospel dovolací súd k záveru, že dovolanie žalobcu v časti ohľadom náhrady škody, v ktorom formálne uviedol, že ho podáva podľa § 421 ods. 1 CSP, podľa obsahu možno vyvodiť, že ho podáva podľa písm. b/ tohto ustanovenia CSP, nesplňalo náležitosti vyplývajúce z § 428 CSP, čo zakladá dôvod na jeho odmietnutia podľa § 447 písm. d/ CSP.

18. Najvyšší súd rozhodnutie o nároku na náhradu trov konania o dovolaní neodôvodňuje (§ 451 ods. 3 veta druhá CSP)

19. Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.